

Jednym z obowiązków hodowców jest zapewnienie warunków dobrostanu zwierzętom gospodarskim. Jest to szczególnie istotne w przypadku odchovu cieląt, ponieważ popełnione błędy skutkują w przyszłości obniżeniem efektywności użytkowania dorosłych zwierząt, w tym krów. Jednym ze zjawisk wpływających na dobrostan żywieniowy cieląt jest ich wzajemne obsysanie się, samoobsysanie lub obsysanie przedmiotów.

Sygnaly takie należy uznać za niepokojące i wymagające zwrócenia na nie uwagi, zwłaszcza że w przyszłości ich skutkiem może być pogorszenie wyników produkcyjnych zwierząt.

Podłoże wzajemnego lub samoobsysania nie jest do końca poznane. Wszelkie zachowania odbiegające od normy mogą jednak wskazywać na obniżony poziom dobrostanu zwierząt, szczególnie w obszarze ich behawioru. Brak możliwości realizacji naturalnych potrzeb behawioralnych we wczesnym okresie życia może skutkować niepożądanymi nawykami w przyszłości. Przykładem takiego zachowania jest wzajemne obsysanie się cieląt (takich części ciała jak uszy, pępek, ogon), będące odruchem młodych zwierząt związanym z częstym ssaniem mleka matki w warunkach naturalnych.

Odruch ssania jest jednym z najważniejszych odruchów, jakie występują u noworodków wszystkich gatunków ssaków. Czynność ssania wraz z całym zespołem reakcji zaspokajania głodu należy do zachowań instynktownych i tak jak odruch połykania jest odruchem bezwarunkowym. W odruchu ssania główną rolę odgrywa pobudzenie ośrodka łaknienia znajdującego się w podwzgórzu pod wpływem wzmagającego się głodu. Cielęta są gotowe do ssania już kilkanaście minut po urodzeniu. Najpierw, kilka minut po urodzeniu, cielę próbuje wstać. Jednak kończy się to powodzeniem zwykle dopiero po 30–90 min i wtedy zaczyna szukać strzyków. Niekiedy jednak u cieląt ras mlecznych potrzebna jest pomoc hodowcy, gdy cielę nie próbuje ssać do 6 h po urodzeniu.

Zaburzenia ssania u cieląt

Prawidłowa pozycja cieląt podczas pojenia jest bardzo istotna dla odpowiedniego funkcjonowania układu pokarmowego. Fot. Josera

W badaniach wykazano, że około 32% cieląt pozostających z matką nie ssało siary w pierwszych 4 h, a od 13 do 45% cieląt w

pierwszych 6–8 h po wycieleniu. Ponadto badania dowiodły, że w im wyższej laktacji jest krowa, tym więcej czasu mija do pierwszego ssania. W większości przypadków ssanie następuje w 2–4 h po urodzeniu. W czasie ssania język z przełykiem tworzą kąt prosty, co zapobiega zasysaniu powietrza. Powstaje odruch rynienki przełykowej, która powoduje, że mleko trafia bezpośrednio do trawieńca, omijając żwacz. **Zdrowe ciele wykazuje co najmniej 80 aktów ssania na minutę.** U cieląt z objawami osłabionego ssania zmniejszona jest aktywność ruchowa języka i żuchwy, siła ssąca jest słaba lub brak jej całkowicie, a liczba aktów ssania znacznie obniżona, aż do całkowitego zaniku. U takich zwierząt obserwuje się również osłabione przełykanie, a odruch rynienki przełykowej jest upośledzony.

W badaniach wykazano, że około 32% cieląt pozostających z matką nie ssało siary w pierwszych 4 h, a od 13 do 45% cieląt w pierwszych 6–8 h po wycieleniu.

Przyczyna obsysania się cieląt

Ciele przebywające przy matce ssie średnio 7 (3–11) razy na dobę (jednorazowo nawet do około 10 min, co daje łącznie nawet 60–70 min). Najbardziej nasilona potrzeba ssania u cieląt występuje w 4–5 tyg. życia. Od momentu rozpoczęcia pobierania pokarmu potrzeba ta rośnie,

żeby osiągnąć szczyt po 5–6 min, po czym słabnie. U cieląt pojonych z otwartego wiadra lub ze smoczka, który ma bardzo duży otwór, a co za tym idzie szybki przepływ, mleko lub preparat mlekozastępczy kończy się w chwili, gdy chęć ssania jest najwyższa i cielę nie może zaspokoić swoich potrzeb związanych z odruchem ssania, na wskutek czego zaczyna ssać elementy konstrukcyjne kojca lub inne cielęta. Stąd też, w przypadku utrzymywania cieląt w grupach lub parami, zalecane jest podawanie mleka, czy pójła z preparatu mlekozastępczego ze smoczków o odpowiednim przepływie (np. 1 l/4 min) i właściwym ich ułożeniu (powieszonych na wysokości ok. 60 cm). Dlatego też w przypadku zauważenia zjawiska obsysania się cieląt należy zwrócić uwagę na smoczki.

Pobieranie pasz płynnych przez cielę

Wiele smoczków dostępnych na rynku jest zbyt miękkich lub wykorzystywane są zbyt długo, przez co tracą swoje właściwości, a przede wszystkim twardość. Gdy tak jest, cielę nie musi wkładać wiele wysiłku, by uzyskać dostęp do pokarmu, a odpój przebiega szybciej. Nie jest to jednak dla niego korzystne. Prawidłowe pobieranie pasz płynnych przez cielę powinno wymusić na nim wywieranie zarówno nacisku na smoczek (ciśnienie), jak i ssanie (podciśnienie). Gdy wykonywana jest tylko pierwsza czynność, cielę nie będzie wykazywało ssania na poziomie zaspokajającym jego naturalne potrzeby, a konsekwencją tego może być obsysanie innych cieląt.

Pozycja cieląt przy pojeniu

Za inną przyczynę obsysania można uznać nieprawidłową pozycję ciała cielęcia podczas picia (źle zamontowane wiadra ze smoczkami). Gdy zwierzę nie musi przyjmować w czasie odpoju charakterystycznej pozycji (wyciągnięta i uniesiona głowa), może dojść do zaburzeń odruchu rynienki przełykowej. Konsekwencją tego jest przedostanie się części pokarmu do żwacza, który nie jest jeszcze w stanie go strawić. **Dochodzi wówczas, na skutek fermentacji, m.in. do nadmiernego obniżenia pH żwacza.** Niskie pH żwacza jest czynnikiem zwiększającym aktywność cieląt w zakresie ssania w celu dodatkowej produkcji śliny – naturalnego bufora. Podobny efekt może być obserwowany przy zbyt szybkim pobieraniu mleka/pójła w wyniku stosowania smoczków ze zbyt szybkim przepływem (przelewanie się pokarmu nad fałdami rynienki do żwacza).

Josera Brillant to wysokiej jakości preparat z dużą ilością odtłuszczonego mleka w proszku. Fot. Josera

Sposób na obsysanie się cieląt

Zapobieganie wzajemnemu obsysaniu się cieląt jest ważne, gdyż może negatywnie wpływać na rozwój wymienia u cieliczek, powodować mechaniczne uszkodzenia skóry i później infekcje, zwiększać podatność na zapalenia gruczołu mlekowego w dalszych etapach użytkowania. Dlatego też poprzez stosowanie odpowiedniej jakości smoczków do karmienia oraz dbając o prawidłową pozycję cieląt podczas odpoju, można zminimalizować ryzyko wystąpienia tego zjawiska i tym samym niekorzystnych konsekwencji z nim związanych.

Mając na uwadze występowanie niekorzystnego obsysania się cieląt, warto tym bardziej zadbać o zapewnienie im możliwie najwyższego poziomu dobrostanu, w tym dobrostanu żywieniowego. **Poziom dobrostanu żywieniowego** z pewnością podniesie stosowanie jak najwyższej jakości pasz. Jedną z nich jest preparat mlekozastępczy Josera Brillant. To wysokiej jakości zamiennik mleka z dużą ilością odtłuszczonego mleka w proszku, co zapewnia wysoką wydajność chowu, a także wczesny wiek pierwszego cielienia. Ten smaczny zamiennik mleka przekonuje wysokimi dziennymi przyrostami i bezpiecznym chowem dzięki wyjątkowo wysokiej jakości składu. Brillant zapewnia cielęciu – szczególnie w wrażliwych pierwszych trzech tygodniach życia – dodatkową ochronę oraz wspiera rozwój układu odpornościowego i trawiennego (programowanie metaboliczne). **Josera Brillant** sprawdza się zarówno w odchowcie jednofazowym, bezpośrednio po siarze, jak i w odchowcie wielofazowym jako pierwszy zamiennik mleka.

Zobacz więcej:

- [Dobrostan żywieniowy: Stwórz własny bank siary!](#)
- [Dobrostan żywieniowy: precyzyjne żywienie cieląt preparatami mlekozastępczymi](#)